

Eestikeelne Ida-kirjandus 2009–2010

Viimase kahe aasta eestikeelne Ida-kirjandus on rõõmustavalt nimetusterohke ja laiahaardeline, seda eriti populaarteadusliku tõlkekirjanduse osas. Kuid lisa on tulnud ka kaalukatele klassikatõlgetele ja eesti algupärasele orientalistikale. Sel korral oleme lisanud ilukirjanduse ja reisiraamatute rubriigid.

Ida klassika tõlked

Konfutsius. Vesteid ja vestlusi. Keskmine tavaline. Suur õpetus. Klassikalisest hiina keelest tõlkinud, eessõna, sissejuhatava artikli ja kommentaarid kirjutanud ning registrid koostanud Linnart Mäll. Toimetanud Märt Läänemets. (Hiina mõttevaramu 1.) Tartu: Lux Orientis, 2009, 406 lk.

Need kolm Konfutsiuse teksti ilmusid eesti keeles esmakordselt juba 1988. aastal (Konfutsius. *Vesteid ja vestlusi*. Vanahiina keelest tõlkinud ja kommenteerinud Linnart Mäll. Tallinn: Eesti Raamat.). Uus väljaanne ei ole aga pelgalt vana kordustrükk; kõik siinsed tõlked ja saatetekstid on põhjalikult ümber töötatud ja täiendatud.

Ei ole juhuslik, et “Hiina mõttevaramu” avaraamat sisaldab just need Konfutsiuse kolm teost. See on sarja väljaandjate teadlik valik, sest Konfutsiusele sügavuselt ja mõjukuselt võrdset mõtlejat Hiina mitmetuhandeaastases kultuuri- ja mõtteleos ei leidu. Kaks ja pool tuhat aastat tagasi, ilmselt esimese mõtlejana maailma ajaloos, kuulutas Konfutsius inimlikkuse ja inimarmastuse ülimumlikkust kõikide muude ideede ja väärtuste hulgas ning põhjendas seda mõistusele ja teadmisele tuginedes. Just see tegi temast iidoli 18. sajandi Euroopa valgustajate seas, tema kodumaal Hiinas ja mujal Kaug-Idas aga juba palju sajandeid varem.

Neis kolmes tekstis väljenduvad ideed inimlikkusest, inimarmastusest, kommetest, õilsusest, kultuurist ja tarkusest ning hariduse ja õppimise vajalikkusest kõige autentsemal kujul. Need moodustavad aluse õpetusele, mida tänapäeval tuntakse konfutsianismi nime all. Konfutsianism oli Hiina riigi valitsev ideoloogia kuni

1911. aastani, kuid see mõjutas väga palju ka teiste hiina mõttesuundade (taoism, moism, legism jt) kujunemist ning laiemalt kogu maailmakultuuri arengut.

Konfutsiust sobib iseloomustama kõige paremini tsitaat: “Soojendab üles muistse, ometi mõistab uut — tema sobib Õpetajaks.” (*Vested ja vestlusi*, II: 11) Olid ju Konfutsiuse õpetuse juured ca 1000-aastasest hiina kultuuris, millel oli juba siis oma kirjapandud ajalugu. Kuid tänapäeva seisukohast vaadatuna seisnes Konfutsiuse suurus eelkõige iidse kultuuritraditsiooni uuendamises ja värskendamises, inimeksistenti uut moodi mõtestamises humanismi põhimõttest lähtuvalt. Linnart Mäll on raamatu eessõnas (lk 7) võtnud Konfutsiuse tähtsuse kokku nii: “Konfutsius lähtus sellest, mida nimetas Muistsuseks, ei pigistanud silmi kinni oma ajastu sündmuste ees, kui halvad need ka ei oleks olnud, ning otsis kogu elu viise, et teha korda see, mida ta nimetas Taevaaluseks.”

Raamatus leidub lisaks tõlkele pikk sissejuhatus, kommentaarid, sõna- ja nimeseletused (koos oluliste terminite ja nimedega hiina kirjamärkide kujul), Konfutsiuse-aegne Hiina kaart, Hiina dünastiate tabel ning hiina sõnade ja nimede hääldamisjuhised. Raamat on illustreeritud hiina traditsiooniliste jooniste ja puulõigetega.

Raamatu väljaandmist on teiste hulgas toetanud Hiina Rahvavabariigi suursaatkond Eestis ja Taipei esindus Lätis.

Kurbusega tuleb tõdeda, et *Konfutsius* jäi tõlkija ja kommenteerija Linnart Mälli viimaseks tema eluajal välja antud raamatuks. Linnart Mäll lahkus meie seast 2010. aasta 14. veebruaril.

Vana-Hiina naljajutud. Klassikalisest hiina keelest tõlkinud ja kommenteerinud Katja Koort. Toimetanud Kalju Kruusa. Tallinn: Tänapäev, 2009, 144 lk.

“Huumor on läbi sajandite olnud traditsioonilise hiina kirjanduse lahutamatu osa. Peale koomiliste rahvajuttude ja anekdootide sisaldavad huumori elemente ka hiina klassikaline luule, draamateosed, romaanid ja novellid. Naljajuttudest tuleb ette isegi selliste “tõsiste” žanrite puhul, nagu ajalookroonikad ja filosoofiatraktaadid.” Kogumiku koostaja ja tõlkija asjatundlikust eessõnast saame teada sedagi, et hiina mõtte- ja kirjandusloo tuntuimad nimed: Songi dünastia aegne õpetlane ja luuletaja Su Dongpo (1037–1101), Mingi ja Qingi aegsed kirjamehed Feng Menglong (1574–1646) ja Li Yu (1610–1680) jpt on muu hulgas tegeleenud naljakultuuri kogumise ja kirjapanekuga. Nii kujunesid aja jooksul naljajuttude kogumikud, kust ongi tehtud valik eestikeelse väljaande jaoks.

Hiina naljajuttudest võib leida inimlike nõrkuste pila kõrval ka ühiskonnakorra ja ühiskondlike suhete pihta suunatud satiiri, aga ka lihtsat situatsioonikoomikat, mida hiina keeles esitatakse sageli vaimuka sõnamängu abil. Naljajuttude tegelasteks on Hiina vana- ja keskaegse ühiskonna tavalised tüüpikarakterid, kuid nende seas ei puudu ka selle maailma rikkad ja vägevad ning isegi suurematest suurimad, nagu Laozi või Konfutsius ise.

Huumor on tõlkimiseks kahtlemata üks raskemaid žanre. Katja Koort on sellega väga hästi hakkama saanud ja nalja peaks lugemisel saama nii hiina kultuuri gurmaan kui ka lugeja, kes Hiinast kuigi palju ei teagi. Koos kommentaaridega on raamat omapärane sissevaade Hiina kultuuri, ajalukku ja kombestikku ning ühtlasi Hiina traditsioonilisse ühiskonda, mis kujunes välja juba mitu sajandit enne meie ajaarvamist. Raamatut ilmestavad Mall Nukke kaunis hiinapärase kujundus ja traditsioonilised hiina värvipildid.

Eesti orientalistika

Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi aastaraamat 2008. Peatoimetaja Tarmo Kulmar, tegevtoimetaja Indrek Ude. Tartu: Eesti Akadeemiline Orientaalselts, 2009, 144 lk.

Tegemist on Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi (EAO) kolmanda aastaraamatuga, mis toob lugejani meie oma orientalistide algupäraseid eestikeelseid akadeemilisi kirjutisi, tõlkeid ja raamatuülevaateid. Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi aastaraamat on eelretsenseeritav, rahvusvahelise toimetuskolleegiumi ja rahvusvahelise levikuga perioodiline väljaanne. Alates sellest numbrist on aastaraamatu artiklid varustatud ingliskeelsete kokkuvõtetega.

Väljaande avab Märt Läänemetsa kommenteeritud tõlge “Bodhisattva Samantabhadra töötus”, mis on *Põimiksuutra* kulminatsioon ja ühtlasi epiloogiks. Peeter Espak süveneb Mesopotaamia kosmilise geograafia nüanssidesse, keskendudes tekstile, mis kajastab Päikesejumala reisi Abzusse (26.–25. saj eKr). Vladimir Sazonov vaatlleb mõnd Hetiidi kuningavõimu ideoloogiaga seotud aspekti, nagu tähtsamate kuningate tiitlid ja epiteedid, ning Mesopotaamia mõjutusi hetiiidi kuninglikule titulatuurile ajavahemikul 18.–13./12. saj eKr. Liina Ootsing-Lüecke annab põgusa ülevaate tapetud vaenlase mäekskuhjamise motiivi esinemisest sumeri ja akkadi kirjanduslikes allikates ning tuvastab selle motiivi võimalikku edasikandumist piiblikirjandusse. Tarmo Kulmar otsib vastust küsimusele, kas Wiracochaga seotud tekstid muistsest Peruust võivad olla humanistlikud baastekstid või on tegemist teistlike tekstidega. Mait Raun lahkab meeleseisundi keskset asendit budismis ning võrdleb seda teise olulise mõistega “meeleolu”. Haljand Udami pärandist on avaldatud kohandatud tekst orientalistikakabinetis 1977. a peetud ettekandest, milles ta analüüsib iraani mõtleja Suhravardi (1153–1191) jutustust “Gabrieli tiibade sahin”. Arvustuste osas vaatlleb Elo Süld Haljand Udami lähenemist Koraani tõlkimisele ja Peeter Espak väitleb Martti Kalda seisukohtadega tema upanišadide tõlke eessõnas. Aastaraamatu lõpetab eesti keeles aastatel 2009–2010 välja antud Ida-kirjanduse tutvustus.

Uku Masing. Meil on lootust. Koostanud Hando Runnel. (Eesti mõttelugu 19, 2. trükk.) Tartu: Ilmamaa, 2009, 416 lk.

Eesti mõtteloo sarjas esmakordselt 1998. aastal ilmunud kogumiku kordustrukki võib vaadelda loogilise jätkuna Uku Masingu artiklikogumikele *Vaatlusi maailmale teoloogi seisukohalt* (1993, täiendatud kordustrukk 2008) ja *Pessimismi põhjendus* (1995). Kui esimene hõlmas Teise maailmasõja eel ja ajal trükkis ilmunud kirjatöid, *Pessimismi põhjenduse* keskme aga moodustasid esseed aastatest 1949–1951, siis praegune valimik on ajaliselt haardelt tunduvalt laiem, koondades viie aastakümne kirjutisi. Mõttelise telje moodustavad 1960.–1970. aastatel Praha Ülikooli usuteaduskonna ajakirjas *Communio Viatorum* avaldatud esseistlikud uurimused. Nende varal ilmneb, et Masingu universaalsus ja huvide laialdasus koondub tegelikkuses üheainsa huvivaldkonna eri tahkudes: teadmised kirjanduse, lingvistika, astronoomia, botaanika, filosoofia jms alalt pole eesmärgiks omaette, vaid vahend mõtestamiseks inimese rolli universumis ja seda, miks see minevikus ning tänapäeval sootuks teistsuguseks on kujunenud. Masingu kujutelm õiglasest ühiskonnast on pigem kaemuslik ega allu sõnastamisele kergesti. Tema visioonid on suunatud võrdselt nii tulevikku kui ka minevikku: ta uskus, et möödanikus pole inimesed üritanud elada ligimese arvel, vaid sõdadeta ning isiklikust tööst. Masingu arvates on tulevikus maailma ümberkujundamise eelduseks inimese individuaalne muutumine, avatus kõigele ümbritsevale ning loobumine pere-, selts- ja ühiskonna poolt pealesurutud vääraarusaamadest. Raamatu väljaandmist on toetanud Eesti Mõtteloo sihtkapital.

Arthur Võõbus. Kummargil käsikirjade kohal. Koostanud Amar Annus. (Eesti mõttelugu 86). Tartu: Ilmamaa, 2009, 424 lk.

Arthur Võõbus (1909–1988) on rahvusvaheliselt tuntumaid eesti humanitaarteadlasi, kellele tema rikkalik teaduslooming ja avastused süroloogias tagasid olulise koha kristliku Idamaa uurimisloos. Aastal 1943 kaitses ta Tartu Ülikoolis teoloogiadoktori kraadi, pagulasena korraldas 34 uurimisreisi Lähis-Itta, avastas tohutu hulga läänemaailmale seni tundmatuid iidseid süüria käsikirju, asutas 1978 Chicagos Süüria Käsikirjade Uurimise Instituudi ning suutis avastatud käsikirjadest avaldada õigegei palju. Käesolev, loodetavasti autorit eestlastele taas tutvustav artiklikogumik jaguneb neljaks osaks: varakristluse, süüria munkluse, käsikirjade ja eestlaste lood. Raamatu väljaandmist on toetanud Eesti Haridus- ja Teadusministeerium ning Eesti Kultuurkapital.

Tõlkekirjandus

Kahel viimasel aastal on eesti kirjastused jätkuvalt välja andnud märkimisväärsel hulgal teistest keeltest tõlgitud häid populaarteaduslikke ja aimeraamatuid Idamaade kohta. Eriti paistavad silma kirjastused Tänapäev ja Varrak, kuid väärt üllitisi

on ilmunud teisteltki. Siin tutvustatav valik esindab akadeemilise tagapõhjaga üldharivaid raamatuid.

Et maakera pöördub jätkuvalt itta ja Ida-Aasia tõusev hiiglane Hiina on endiselt tähelepanu keskpunktis, näitab Hiina-teemaliste raamatute võrdlemisi suur hulk. Alljärgnevalt vaatleme lähemalt nelja.

Jung Chang ja Jon Halliday. Esimees Mao. Rääkimata lugu. Inglise keelest tõlkinud Rein Turu. (Inimene ja ajalugu.) Tallinn: Varrak, 2009, 78 lk.

Mao Zedong (1893–1976) oli üks 20. sajandi suurimaid diktaatoreid, kes juhtis ligi nelikümme aastat Hiina Rahvavabariiki, seistes Hiina Kommunistliku Partei eesotsas. Jung Changi ja Jon Halliday koostöös 2005. aastal valminud Mao biograafia on tänini kõige põhjalikum käsitus Hiina diktaatori elust. Raamat põhineb pikaajalisel uurimistööl ja intervjuudel Maole lähedal seisnud ja temaga kokku puutunud inimestega. Autorid näitavad meile senitundmatut Maod, keda tegelikult ei kannustanud ei idealism ega ideoloogia, vaid sügav võimuiha. Pärast seda kui Mao oli kogu Hiina 1949. aastal oma võimule allutanud, sai tema salajaseks eesmärgiks valitseda kogu maailma. Seda unistust ellu viia püüdes põhjustas ta 38 miljoni inimese surma ja maailmaajaloo suurima näljahäda. Kokku sai Mao valitsemise all rahuajal hukka üle 70 miljoni inimese.

Kombineerides põhjalikku uurimistööd suurepärase jutustamisoskusega, kirjeldatakse biograafias kohati masendava üksikasjalikkusega Mao julmi võimumänge ja hirmuvalitsust: tema esimesed ohvrid olid talupojad, siis intellektuaalid ja viimaks ta oma sisering. Avatakse Mao iseloomu ning tema uskumatut käitumist oma lähedastega — naiste, armukeste ja lastega.

Raamatut võib soovitada ka kui läbilõiget 20. sajandi Hiina ajaloost. Autorid on üsna põhjalikult lahti kirjutanud diktaatori tegude ajaloolised taustsündmused: keisririigi viimased aastakümned, keisrivõimu kukutamise ja vabariigi loomise 1911.–1912. aastal, Chiang Kai-sheki tõusu, Jaapani okupatsiooni ja Teise maailmasõja, kommunistliku liikumise tekkimise ja geriljasõja, Hiina kodusõja, Rahvavabariigi loomise, kommunistlikud kampaaniad ning nende osa Mao kujunemisel ja tema enda kohati suunava rolli neis. Palju tähelepanu pööratakse Nõukogude Liidu toetavale seljatagusele, mis oli kommunistide võimuletulekuks Hiinas võtmetähtsusega.

Jung Chang (sünd. 1952) on pärit Hiina Sichuani provintsist. Enne inglise keele õppimist Sichuani Ülikoolis jõudis ta olla talutöeline, terasetööstuse töeline ja elektrik. 1978. aastal lahkus ta Hiinast ning sai stipendiumi õppimaks Yorki ülikoolis, kus 1982. aastal omandas doktorikraadi esimese Hiina Rahvavabariigi kodanikuna Suurbritannias. 1991. aastal ilmus tema sulest auhinnatud perebiograafia *Metsluiged* (eesti k 2001). Tema abikaasa Jon Halliday (sünd. 1939) on endine Londoni Ülikooli King's College'i vanemteadur, kes on kirjutanud mitmeid raamatuid Aasia ajaloost.

Lin Yutang. Kong Fuzi tarkus. Inglise keelest tõlkinud Maaris Aas. Tallinn: Tänapäev, 2010, 224 lk.

Autori paindliku sule kaudu avanevad meile hiina ühe suurima targa ja õpetaja Kong Fuzi ehk Konfutsiuse (551–479 e.m.a) elutee ja õpetus ning selle tagamaad elavamal ja tajutavamal kujul, kui seda sageli suudavad edastada puhtakadeemilised käsitlused. Samas jääb Lin Yutang alati rangelt ja kriitiliselt ajaloolise ainese raamidesse, laskumata ilukirjanduslikesse müstifikatsioonidesse. Konfutsiuse õpetuse tuumaks peab ta tõe- ja inimesearmastust, õiglust ja õpihimu, mis on sajandeid vorminud hiina kultuuri ja hiinlaste rahvusliku iseloomu parimaid jooni. Ka selles raamatus vahendab Lin Yutang neid Lääne inimestele oma muhedal esseistlikul moel, sageli huumori ja isegi iroonia kaudu, veendumusega, et Läänel on seal palju õppida.

Kong Fuzi tarkus ilmus esmakordselt juba 1938. aastal, kuid ei ole oma ärksust sugugi kaotanud. Raamat sobib hästi lisalugemiseks “Hiina mõttevaramu” sarjas ilmunud Konfutsiuse tõlkele. Lin Yutang (1895–1976) oli Hiina-Ameerika kirjanik, esseist ja tõlkija, üks tuntumaid hiina keele ja kultuuri Läände vahendajaid 20. sajandil.

Ted C. Fishman. Äriühing Hiina: Uue üleriigi tõus on katsumus Ameerikale ja kogu maailmale. Inglise keelest tõlkinud Margit Park. Toimetanud Ann Kivikangur. Tallinn: Olion, 2009, 384 lk.

“Hiinat võib tänapäeval tajuda kõikjal. Maailma kiireimini muutuva majanduse võimuga mõjutab ta meid kui tarbijaid, töötajaid ja kodanikke. Sõnad *Made in China* on niisama universaalsed kui raha: hiinlaste käe alt tuleb rohkem rõivaid, kingi ja kogu maailma lastele mänguasju kui kusagilt mujalt. Kuid tehnoloogilisel redelil ülespoole liikudes on Hiina muutunud ka maailma suurimaks laiatarbeelektroonika tootjaks, paisates turule rohkem televiisoreid, DVD-mängijaid ja mobiiltelefone kui ükski teine maa. Ning hiljaaegu on Hiina laiendanud tootmist veelgi, asudes kiiresti ja asjatundlikult tootma biotehnoloogilisi seadmeid ja arvuteid. Mitte ükski riik pole varem nii kiiresti läbinud majandusliku arengu kõiki etappe. Mitte ükski riik ei mängi maailma majandusmängu paremini kui Hiina. Mitte ükski teine riik ei šokeeri globaalset majandushierarhiat nii nagu Hiina.”

Raamatu alguslõik võib kutsuda esile vaimustuspuhangu või tahtmise tuliselt vastu vaielda, kuid tõsi on see, et külmaks ei jäta Hiina-temaatika tänapäeval kedagi. Sestap leiamegi raamatu tagakaanelt ajalehe *The New York Times* soovitusel, mille üle tasuks mõelda: “Kui 20. sajand oli Ameerika sajand, siis 21. sajand kuulub Hiinale. Nii lihtne see Ted Fishmani sõnul ongi, ja igaüks kes selles kahtleb, peaks tema eeskujul käima kiiresti ära sellel maailma kõige kiiremini areneval maal.”

Kuidas sai kunagi vaesuses ja kommunistliku ideoloogia kammitsas vaevelnud tohtu suurest riigist globaalse kapitalismi plahvatusohtlik keskus? Kuidas see

meid mõjutab, et Hiina areneb nüüd kolm korda kiiremini kui USA? Kuidas mõjub firmade massiline Hiinasse suundumine Ameerika, Euroopa ja teiste riikide töölisele? Mis teeb Hiina ettevõtteid nii ohtlikult konkurentsivõimeliseks? Mis juhtub, kui Hiinas hakatakse tootma peaaegu kõike sedasama mis Ühendriikides ja Euroopaski, ent poole hinnaga?

Raamatu autor püüab neile küsimustele vastata ja ühtlasi näitab, kuidas me kõik tarbijatena, töölisena, kodanikena ja isegi lapsevanematena teeme Hiina sunnil suuri muutusi oma mõttemaailmas.

Ted C. Fishmani esseed ja artiklid on ilmunud paljudes USA mõjukates ajakirjades. Chicago kaubabörsi liikme ja endise saalimaaklerina oli ta oma isikliku äriühingu eesotsas kuni 1992. aastani.

Peter Hessler. Ennustusluud. Reis Hiina minevikus ja olevikus. Inglise keelest tõlkinud Olavi Jaggo. Toimetanud Raul Veede. Tallinn: Eesti Ajalehed, 2010, 492 lk.

Raamat viib meid koos autoriga, aastaid Hiinas õppinud ja töötanud USA ajakirjanikuga, otseselt küll tänapäeva Hiinasse, kuid autor oskab sügava sisseelamisvõimega näha minevikku olevikus ja tänapäeva nähtuste juuri minevikus. Hiinlased ise on aga alati näinud minevikus ka tulevikuvisioni. Sellest ongi inspireeritud raamatu pealkiri, sest teenisid ju muistsed ennustusluud, kolme ja poole tuhande aasta vanused hiina kirja vanimad näited, just nimelt tuleviku ennetavat loomist oleviku märkide põhjal mineviku analoogia järgi. See tendents on suuresti toimiv ja nähtav Hiina riigi ja ühiskonna läbiva arengujoonena ka tänapäeval, mida Peter Hessler oma üsna vabas stiilis kirjutatud raamatuga ehk tahabki meile näidata.

Ajakirjandusliku ladususega jutustab autor viimase sajandivahetuse Hiinast, oma tööst sellel maal, kohtumistest inimestega, omaenda ja teiste tähelepanekutest ja vaadetest Hiina olevikule ja minevikule. Ta näitab kommunistlikku suurriiki muutuste ajajärgul, pakkudes eesti lugejale mõndagi tuttavat. Raamatus põimuvad ühte kaugeim minevik ja tänapäev, isiklikud muljed ja riiklik poliitika, ajalooline kaldumus suletusele ja tänapäevane avatus suhetes Läänega.

Ennustusluud on nauditav lugeda nii sinoloogile kui ka Hiina asjades ja oludes mitte eriti sügavate eelteadmistega inimesele. Selle kõrvale võiks täiendavalt soovitada mõne aasta eest ilmunud Ross Terrilli raamatut *Uus Hiina impeerium* (Ilmamaa, 2006).

Peter Hessler töötab alates 1999. aastast Pekingis vabakutselise ajakirjanikuna. Ta on olnud ajakirjade *The New Yorker* ja *National Geographic* Pekingi korrespondent. 2006. aastal ilmunud *Ennustusluud* valiti USA riikliku raamatuauhinna finalistide hulka.

Michael Kohn. Mongoolia läbi aegade. Inglise keelest tõlkinud Hana Arras. Tallinn: Pegasus, 2009, 374 lk.

Tšingis-khaan tuiskas seitsme sajandi eest mööda Mongoolia ääretuid steppe, ja Michael Kohn on maailma ühes kaugeimas nurgas sealse taltsutamatu rahva hulgas tõenäoliselt peaaegu sama palju ringi rännanud. Tõsiasi, et ta suutis ajalehe *Mongol Messenger* toimetajana uurida Mongooliat Ulaanbaatarist Gobi kõrbeni nii paukuvapakasega talvedel kui ka lämmatavalt palavatel suvedel kõigest 50 000-tugrikuse (võrdub umbes 60 dollariga) kuupalga eest, teeb tema jutustuse kummalistest paikadest ja veelgi kummalisematest inimestest eriti tähendusväärseks.

Kirjeldades oma seiklusrikast rännakut planeedi kõige eraldatuma ja salapärasema maa külmunud stepiavarustes, suudab Michael Kohn lugejat ühtaegu nii harida kui lõbustada. Tema täpne kirjutamisstiil on omane reporterile, kes tajub hetkeolukordade globaalset mõju, ent samal ajal teeb ta Mongoolia loodusest ja elanikest värvikaid visandeid nagu kõige osavam portretist. Ta maalib lugejale teabest pakatava pildi, kus isegi kõige ebaharilikumaid tegelasi koheldakse väarikalt, vältimata seejuures nende elus peituvat irooniat.

Värvikas ülevaade kommunismijärgsest Mongooliast kirjeldab põhjalikult traditsioonilist kultuuripärandit ja ühtlasi käsitleb väljakutseid ning probleeme, millega riigil on tulnud alates 1990. aastast rinda pista.

Michael Kohn elas ja töötas Mongoolias aastatel 1998–2000 ning naaseb sinna aeg-ajalt uudiseid kajastama ja märapiima maitsma. *Lonely Planet*'i kaastöölisena on Michael tegutsenud ka Iisraelis, Colombias, Usbekistanis, Lõuna-Aafrikas ja Tiibetis.

William E. Deal. Keskaeg ja uusaeg Jaapanis. Inglise keelest tõlkinud Maret Nukke. Tallinn: Tänapäev, 2009, 712 lk.

Tegemist on mahukaima eales eesti keeles ilmunud ülevaatega Jaapani ajaloost. Raamat käsitleb Jaapani ajalugu peamiste valdkondade kaupa, rääkides sõjandusest, eluolust, usunditest, kunstist, arhitektuurist, tehnikast jm. Teksti saadavad rohked illustatsioonid, fotod ja kaardid. Tallinna Ülikooli Humanitaarinstituudi jaapani keele ja kultuuri õppejõu Maret Nukke eestindus paistab silma täpsuse ja asjatundlikkusega.

Louis Bréhier. Bütsantsi kultuur. Prantsuse keelest tõlkinud Kalle Kasemaa. Tallinn: Varrak, 2009, 376 lk.

Kuidas elasid inimesed Bütsantsis, millised olid nende harjumused, kuidas nägi välja nende majanduslik, usuline, kõlbline ja intellektuaalne elu, milline on olnud selle võõrastest elementidest kokku sulanud neohellenistliku rahva juures teaduse, kirjanduse ja kunsti areng läbi sajandite?

Bütsantsi kultuur on esimene eestikeelne raamat, kus on esitatud terviklik ülevaade Bütsantsi kultuuri ajaloost selle paljudes ilmingutes argielust kõrgkultuuri- ni, peatudes eraldi nii usul kui majandusel, nii linnal kui maal, nii kirjandusel kui kunstil. Teose eestikeelne väljaanne on varustatud tõlkija selgitustega.

Raamatu autor Louis Bréhier (1868–1951) on üks 20. sajandi tuntumaid Bütsantsi ajaloo ja kultuuri uurijaid.

Kirjastus Tänapäev jätkab ühtses kujunduses (kujundaja Dan Mikkin) dalai-laama õpetusraamatute sarja, kus varem on ilmunud *Kuidas anda elule mõte* (2005) ja *Kuidas näha enda tõelist olemust* (2008). Aastail 2009–2010 on siia lisandunud kaks uut raamatut.

Tema Pühadus dalai-laama ja Laurens van den Muyzenberg. Juhi tee. Inglise keelest tõlkinud Mario Pulver. Toimetanud Anu Liik. Tallinn: Tänapäev, 2009, 224 lk.

“Mind ei huvita budistide arvu suurendamine. Minu eesmärgiks on esitada budistlikke käsitlusi, mis on vastuvõetavad ning kasulikud igast usust inimestele ja ka neile, kes pole üldse usklikud.”

Need Tema Pühaduse dalai-laama enda sõnad iseloomustavad parimal viisil raamatut *Juhi tee*. See hariv, tihti üllatav pilguheit maailma ühe kõige inspireerivama juhi ellu ja mõtetesse sisaldab põnevaid tähelepanekuid ja lugusid Tema Pühaduselt dalai-laamalt, puudutades teemasid alates kohtumistest Mao Zedongiga kuni Tiibeti eksiilvalitsuseni ning kirjeldades tema positiivseid vaateid jõukusele ja vabale turumajandusele. Raamat esitab võimsa manifesti juhtimise muutmise kohta, millel võiks olla mõju igal tasandil üksikisikust kogu maailmani.

Sissejuhatuses avab dalai-laama selle raamatu kirjutamise motiive: “Miks ma kirjutan selle raamatu nüüd? Sest mulle tundub, et me kõik peaksime tõsiselt muretsema ülemaailmse majanduse pärast, vastutama selle eest ning huvituma sellest, kuidas äri meie omavahelisi sidemeid kujundab. Ajad on muutunud ja mina usun, et ülemaailmse äri ja majandusruumi üle peetavates aruteludes peaksid osalema usulahkude juhid, kellel on oskus näha asju pikemas perspektiivis. [...] Budism suhtub sellistesse probleemidesse ratsionaalselt ja loogiliselt, mistõttu budistlikku lähenemist on teinekord lihtsam mõista ka neil, kes ise usklikud ei ole. Budism rõhutab inimväärtusi ja seda, kuidas lahendada ühiskonna probleeme holistlikul moel. Nii võib budism taolistesse aruteludesse anda väga olulise panuse. Kui me vaatame budistlikke õpetusi ilmaliku eetika ja põhiliste inimväärtuste mõistes, siis on ka neil võimalik ärimaailma panustada.”

Tema Pühadus dalai-laama. Virgumine. Inglise keelde tõlkinud ja toimetanud Jeffrey Hopkins. Inglise keelest tõlkinud Ehte Puhang. Toimetanud Tõnu Ehasalu. Tallinn: Tänapäev, 2010, 312 lk.

Virgumine on budismi keskne mõiste ja budistliku tee eesmärk. Õpetuse rajaja epiteet Buddha tähendabki ju Virgunut. Virgumine on meeleseisund, kus asju ja nähtusi kogetakse nii, nagu need on — põhjuslikult tekkinuna ja selle tõttu ka kaduvana. Virgunud meel on vaba enesekesksusest ja segavatest emotsioonidest. Virgunud seisundisse jõudmine ei pruugi aga olla nii lihtne ja eeldab aastatepikkust süstemaatilist tööd iseendaga.

Tema Pühadus dalai-laama uurib raamatus *Virgumine* põhjalikult budismi aluseid ning maalib meie silme ette hõlpsasti mõistetava ja praktilise vastuse igivanale küsimusele: kuidas saaks inimene elada ilma kannatusteta? Kuidas on võimalik saavutada püsiv õnnetunne ja meelerahu?

Lähtudes budismi traditsioonilistest kujustamisviisidest, kuid süüvides ka näidetesse tänapäeva muredest vaevatud planeedi elust, tutvustab ta meile samm-sammult meetodeid, mis on mõeldud avardama lugeja vaimse arengu võimalusi.

See on raamat neile, kes on huvitatud budismi maailmavaatest ja soovivad seda oma igapäevaelus rakendada. Selle tarbeks on raamatus iga peatüki järel antud juhendeid mõtisklusteks ja meeleharjutusteks.

Dzongsar Jamyang Khyentse. Mis teeb budistist budisti. Inglise keelest tõlkinud Kai Vassiljeva. Toimetanud Märt Läänemets. Tallinn: Valgus, 2010, 128 lk.

Noorema põlvkonna tiibeti budismiõpetaja intrigeeriv ja mõtlema panev teos, kus kriitiliselt juhitakse tähelepanu nii Läänes kui ka traditsioonilistes budistlikes maades sageli valdavale pealiskaudsele lähenemisele budismile. Khyentse järgi teeb inimese budistiks alles selle maailmavaate põhitõdede sügav mõistmine ja omaksvõtt, mitte pelgalt teatud väliste tunnuste või tegevuste matkimine. Ta esitab küsimuse: “Niisiis, mis teeb sinust budisti? Ei pea olema sündinud budistlikus peres, ei pruugi kanda mungarüüd ega ajada pead paljaks; võid süüa liha ning pidada oma ebajumalaks Eminemi ja Paris Hiltonit. Kõik see ei tähenda veel, et sa ei võiks olla budist.” Edasi ütleb ta, et võid pidada ennast budistiks, kui vastad jaatavalt neljale küsimusele. 1. Kas oled nõus sellega, et kõik on püsitu ning pole olemas mingit algainet ega ideed, mis oleks püsiv? 2. Kas oled nõus sellega, et kõik emotsioonid põhjustavad piina ja kannatusi ja pole olemas emotsiooni, mis oleks puhtal kujul nauditav? 3. Kas oled nõus sellega, et kõik nähtused on illusoorseid ja tühjad? 4. Kas oled nõus sellega, et virgumine on sealpool igasuguseid mõisteid, et see ei ole täiuslik õndsusküllane paradiis, vaid hoopis vabanemine pettekujutelmadest?

Dzongsar Jamyang Khyentse on 1961. aastal Bhutanis sündinud munk ja õpetlane, Dzongsari kloostri ja budistliku ülikooli juhataja, rahvusvahelise budistliku haridusorganisatsiooni Siddhartha's Intent ning haridusliku heategevusfondi Lo-

tus Outreach juht. Ta on ka filmitegija, filmide *The Cup* (2000) ja *Travellers and Magicians* (2003) stsenaarist ja režissöör.

Justin Marozzi. Timur: Islami mõök, maailmavallutaja. Inglise keelest tõlkinud ja kommenteerinud Martti Kalda. Toimetanud Tiina Altküla. Tallinn: Kunst, 2010, 528 lk.

Aasia möödunud aastatuhande üht suurimat ja kurikuulsamat valitsejat Timurit (1336–1405) võib kõrvutada selliste suurte vallutajatega nagu Aleksander Suur või Tšingis-khaan. Lambavarga ja teeröövlina alustanud mees lõi maailma ühe suurema impeeriumi, allutades oma võimule Kesk- ja Väike-Aasia, Pärsia, Kuldhordi ja Põhja-India. Tema ees värisesid nii Euroopa kui Aafrika valitsejad. Ta tuiskas oma sõdalastega linnu maatasa tehes, elanikke armutult piinates ja tappes keeristormina läbi Aasia. Tema teed jäid tähistama vaenlastele hoiatuseks püstitatud verised pealuutornid.

Ent Timur ei olnud üksnes hävitaja, vaid ka ehitaja, osav strateeg, kaval poliitik, suurepärase maletaja, kunsti ja teaduse toetaja, kaunite mošeede, paleede, parkide ja mausoleumide rajaja. Kirjaoskamatuna oli ta siiski terane väitleja ning hea inimestetundja.

Elunautijast võitmatut vallutajat kardeti ja ülistati veel sajandeid pärast ta surma — ometi teatakse tema elukäigust tänapäeval läänemaailmas võrdlemisi vähe...

Raamatule lisavad väärtust tõlkija asjatundlikud kommentaarid. See on illustreeritud fotodega ja Timuri-aegse Aasia kaartidega; sealt leiab Timuri sugupuu, Timuri elukäigu ning samal ajal Euroopas aset leidunud tähtsündmuste üksikasjaliku kronoloogia, põhjaliku asjakohase kirjanduse loetelu ning isikunimedede registri.

Kevin Burns. Idamaade filosoofia. Suurimad mõttetargad muistsetest aegadest tänapäevani. Inglise keelest tõlkinud Henn Käämbre. Toimetanud Ester Eggert. Tallinn: Ersen, 2009, 208 lk.

Mõttetarkade-filosoofide lugude ja nende õpetuste kaudu antakse selles raamatus tänuväärse kokkuvõtlikkusega ülevaade kolme Idamaa kultuuriregiooni — India, Lähis-Ida ning Kaug-Ida mõtteleost muistsest ajast tänapäevani. Kaanetekst tutvustab raamatut nõnda: “Filosoofia võib olla ülimalt keerukas ja ärritav valdkond. Seda võivad kinnitada kõik mõtteleost õppurid. *Idamaade filosoofia* kõrvaldab takistused mõningate kõige mõjukamate ida mõtlejate mõistmise teelt. Raamat sisaldab detailset, kuid arusaadavat analüüsi kõigi suurte ida mõtletraditsioonide filosoofide töödest, ammusest ajaloost kuni tänapäevani. Budismist islamini, Konfutsiusest Gandhini tutvustatakse ladusas ja põnevas narratiivis kontseptsioone ja isikuid ning kõigele lisatakse ka eluloolised andmed.”

Püüdmata kirja panna filosoofi täielikku mõttesüsteemi, keskendub autor peamisele teemale ning kasutab seda vastava koolkonna traditsiooni selgitamiseks. Ju-

tustusi täiendavad katkendid ja tsitaadid õpetlaste põhiteostest. Õpetajaid ja nende ajastuid aitavad lugejale visuaalselt lähemale tuua isikuid ja olustikke kujutavad illustatsioonid. Raamat sobib väga hästi nii esmatutvuseks Ida mõttelooga kui ka teatmeteoseks, mida ikka ja jälle mälu värskendamiseks kätte võtta.

John Bowker. Uskumused, mis muutsid maailma. Inglise keelest tõlkinud Kattri Ezzoubi. Tallinn: Pegasus, 2009, 210 lk.

Kas Koraan nõuab džihaadi? Mida tähendas sünagoog juudi rahva ellujäämise jaoks? Kust võime leida nirvaana? Kuidas õhutavad religioossed veendumused tänapäeva konflikte Lähis-Idas?

Niisugustele põhiküsimustele vastab raamat, mis esitab põhjaliku sissejuhatuse suurtesse religioonidesse. Maailma olulisemate religioonide ajalood juutide väljarändest ligi 3000 aastat tagasi kuni shinto tähtsuseni tänapäeva Jaapanis tuuakse päevavalgele ning avatakse igäühe taga peituvad tõekspidamised. Tegu pole üksnes valgustava uurimusega sellest, kuidas usud on ajaloo jooksul arenenud, vaid ka ajalise mõtisklusega teemal, kuidas religioossed uskumused endiselt meie maailma kujundavad. Käsitletud religioonide hulka kuuluvad judaism, kristlus, islam, hinduism, džainism, zoroastrism, sikhism, budism, konfutsianism, taoism ja šintoism.

Jaakko ja Virpi Hämeen-Anttila. Müütide raamat. Soome keelest tõlkinud Kadri Jaanits. Tallinn: Tänapäev, 2009, 280 lk.

Antiikjumalatest *Kalevala* kangelasteni, maailma sünnist manala õudusteni, Paa-beli tornist kuningas Arturi seiklusteni. . . *Müütide raamat* on müütide küllusesarv maailma tekkimisest ja lõpust, jumalate ja inimeste mõõduvõtmistest, hea ja kurja igavesest võitlusest, surmast ja taassünnist. Oma osa mängivad nii asteekide jumalad kui ka muistsed germaani kangelased, võlurid ja imelised muinasjutuolendid kükloopidest majavaimudeni.

Raamatus leidub lugusid Egiptuse mütoloogiast, Piiblist ja budistlikust pärimusest, lähedalt Euroopast ning kaugelt Okeaniast, Jaapanist, Indiast ja Aafrikast. *Müütide raamat* aitab mõista, miks tuhandeid aastaid vanad müüdid meid endiselt liigutavad: need pakuvad vastuseid elu suurtele küsimustele maailma ja inimeste kohta heade lugude kaudu, tunnete ja kujutlusvõime keeles.

Rajiv Chandrasekaran. Õukonnaelu Smaragdlinnas: Iraagi Roheline tsoon seestpoolt. Inglise keelkeest tõlkinud Jana Linnart. Tallinn: Eesti Ekspressi Kirjastuse AS, 2009, 295 lk.

The Times valis selle dokumentaalbestselleri hiljuti viimase kümnendi saja parima raamatu hulka. Roheline tsoon, Bagdad, 2003: müüri ümbritsetud, ujumisbasseinide ja luksuslike mugavustega kompleksis alustavad Paul Bremer ja tema

koalitsiooni ajutine valitsus (CPA) uue, demokraatliku Iraagi kujundamist. Personaliks on idealistlikud abid, kes on valitud peamiselt oma vaadete tõttu sellistes küsimustes nagu abort ja surmanuhtlus. Raamat toob päevavalgele USA rumalused Iraagis, tegevuse ja eesmärgid okupatsiooni esimesel aastal, millel oli sõjajärgse riigi pakiliste vajadustega väga vähe pistmist.

See on kohustuslik lugemine igaühele, kes tahab mõista, miks asjad Iraagis nii hullusti läksid. Tõeline must komöödia, kuid kahjuks on see kõik tõsi. Teos kirjeldab inimsaatuste kaudu USAs valitsenud ideoloogiat, mis võib olla poliitikutele tuttav ja tavapärane, kuid seda tülgastavam tavainimesele. Ühe näitena, mis sõjakeerises tegemist vajavatest asjadest tegemata jäi, meenub kohe see, et ei suudetud ära hoida Iraagi Rahvusmuuseumi barbaarset paljaksröövimist ja muistse Mesopotaamia kultuuriväärtuste mahaparseldamist.

Ilukirjandus

Mart Helme. Kaks mõõka: Hiina jutud. Tallinn: Kunst, 2009, 116 lk.

17 juttu on sündinud autori aastakümneid püsinud huvist Kaug-Ida vastu. Sealne ajalugu, kirjandus, kunst, religioon ja rahvapärимused, milles nii imetusväär-sel moel on ühte sulanud särav kujutlusvõime ja sügav tarkus — kõik see on olnud jutuveestjale ammendamatuks inspiratsiooniallikaks. Tulemuseks on lugemisnaudingut ja mõtlemisainet pakkuvad lood. Paljude juttude läbiv teema on budism, eriti zen, mis annab tunnistust autori vaimsetest eelistustest.

Jaan Tooming kirjutab *Sirbis* (1.04.2010): “Mart Helme *Hiina jutud* on harukordne kogumik eesti keeles, sest minu teada pole varem nii mahukat zenist kantud teost ilmunud.”

Mineko Iwasaki (koostöös Rande Browniga). Geisha. Elu. Inglise keelest tõlkinud Maret Nukke. Tallinn: Kunst, 2009, 344 lk.

See on kaasaegse Jaapani kõige populaarsema geiša Mineko Iwasaki jutustus oma elust — kohati südantliigutav, sageli humoorikas, alati üllatusi pakkuv ja otsast lõpuni tõde. Kuni tänaseni pole 300-aastase ajaloo vältel ükski naine mitte kunagi tulnud avalikkuse ette, et jutustada oma lugu. . .

“Ma tunnen, et käes on aeg rääkida suu puhtaks. Ma tahaksin teile rääkida, mida tegelikult kujutab endast geisha elu, mis on tulvil erakordseid nõudmisi ja külluslikke tasusid. Paljud on öelnud, et ma olin oma põlvkonna parim geisha, ja kindel on see, et ma olin kõige edukam.”

Mineko Iwasaki (sünd. 1949) oli Jaapani staar-geiša kuni ajani, mil ta 29-aastaselt oma ameti maha pani. Praegu elab ta koos oma perega Kyoto äärelinnas.

Rande Brown on tuntud jaapani keelest inglise keelde tõlkija ja Ida kultuuri tutvustaja.

Yukio Mishima. Kuldne tempel. Jaapani keelest tõlkinud Margit Juurikas. Tallinn: Varrak, 2009, 238 lk.

Psühholoogiline romaan, mis põhineb tegelikult aset leidnud ja omal ajal kogu Jaapanit vapustanud sündmusel: Kyoto kuulsa Kuldtempli (Kinkakuji) mahapõletamine hullunud munga poolt 1950. aastal. Autor on elustanud munga keerulise kujunemisloo, mis kulmineerus selle meeletliku teoga.

Yukio Mishima tuntuim romaan järgib noore kogeleva munga ja Kuldse Templi kummalisi suhteid, mis hakkavad hargnema juba peategelase lapsepõlves isalt kuulnud lugude kaudu templi võrratust ilust. Tempel vallutab kogu oma iluga nooruki meeled, muudab neid, manipuleerib nendega, kord ilmutades end poisile kõige ebasobivamal hetkel, kord jälle hoides kogu oma elu endale. Painavas meeltesegaduses ei jäägi noorel mungal muud üle kui enesevabastuse eesmärgil hävitada selle ilu alge.

Yukio Mishima (1925–1970) on tuntumaid tänapäeva jaapani kirjanikke, kirjutanud 40 romaani, luulet, näidendeid ja esseistikat. Ta on kolmel korral esitatud Nobeli kirjanduspreemia. Mishima lõpetas oma elu 45-aastaselt rituaalse enesetapuga.

Kirjastus Tänapäev on andnud tõhusat lisa Robert van Guliku maailmakuulsate kohtunik Di lugude seeriale. Klassikalises hiina stiilis kirjutatud põnevad kriminaallood on ühtlasi tänuväärseks lugemiseks, mis viivad meid traditsioonilisse Hiina olustikku, mida aitavad paremini mõista van Guliku enda saatesõnad ning silma ette manada autori illustratsioonid. Varem ilmunutele (*Hiina kullamõrvad*, 2005, *Hiina järvemõrvad*, 2006, *Lakksirm*, 2006, *Kohtunik Di töötab*, 2007, *Kummitused kloostri*, 2007 ning *Templiviirastus*, 2008) on lisandunud koguni neli uut raamatut.

Robert Hans van Gulik (1910–1967) oli Hollandi diplomaatiline esindaja Hiinas ja Jaapanis. Kohtunik Di Renjie (630–700) oli reaalne isik, üks Tangi dünastia aegseid (618–906) tuntumaid riigimehi, kes lahendas palju keerulisi juhtumeid.

Robert van Gulik. Hiina kellamõrvad. Inglise keelest tõlkinud Kersti Unt. Tallinn: Tänapäev, 2009, 276 lk.

Puyangi saabunud kohtunik Di peab tegelema oma eelkäija pooleli jäänud tööga, lahendama kohaliku lihuniku tütre Rikkumata Nefriidi jõhkra mõrvaloo. Selles raamatus uurib kohtunik Di ka budistliku templi saladust ja mõistatusliku luukere juhtumit. *Hiina kellamõrvad* on kronoloogiliselt esimene kohtunik Di lugu, mida peetakse sarja üheks parimaks raamatuks.

Robert van Gulik. Pärlikee ja pudelkõrvits. Inglise keelest tõlkinud Kersti Unt. Tallinn: Tänapäev, 2009, 168 lk.

Di naaseb Puyangi, lootes rahumeelses jõelinnas veeta mõned päevad kalastades ja puhates. Selle asemel pakuvad aga kohtumine tao erakuga, jõest leitud õudne laip, veidrad kõrtsikülastajad ja meeleheitel printsess talle lahendamiseks äärmiselt keeruka ja jahmatava mõistatuse.

Robert van Gulik. Hiina naelamõrvad. Inglise keelest tõlkinud Kersti Unt. Tallinn: Tänapäev, 2010, 230 lk.

Kohtunik Di ning tema abilised peavad tegelema järjekordse mõrvalooga. Esmalt leitakse ühe naise peata laip ning sugulased süüdistavad kohalikku antiigikaupmeest, kuid juhtum muutub märksa keerulisemaks. Di on surve all, sest ülemused nõuavad juhtumi kiiret lahendamist ning ähvardavad vastasel juhul Di vallandada.

Robert van Gulik. Keisri pärl. Inglise keelest tõlkinud Kersti Unt. Tallinn: Tänapäev, 2010, 176 lk.

Kohtunik Di peab lahendama Puyangi ringkonnas kaks mõrvajuhtumit. Iga-aastaselt draakonipaatide võidusõidul sureb trummilööja ning leitakse ka teenijatuudruku surnukeha. Juhtumiga on seotud julm Jõejumalanna ning müütiline keisri pärl.

Reisiraamatud

Peeter Vähi. Siiditeel: 3 kuuga 25 000 kilomeetrit. Tallinn: Pilgrim, 2009, 232 lk.

Hellooja ja orientalisti Peeter Vähi rikkalikult illustreeritud reisiraamat jutustab 2007. aastal toimunud Siiditee-tuurist.

Raamatu ilmumisel on selle autori Peeter Vähi öelnud nõnda: “Siiditee Tuur 2007 raames oleme olnud teel 86 päeva. Reisil tehtud ülestähenduste ja märkmete hulk on raskesti väljendatav lehekülgede või tähemärkide arvuna. Kolme kuu jooksul kujunes sedavõrd palju muljeid ja mõtteid, et need vajavad veel praegugi settimist...”

Neile, kes Siiditeel veel käinud ei ole, pakub raamat palju avastamisrõõmu ja teadmisi selle maailma tuntuima kaubatee minevikust ja tänapäevast. Siiditee-tuuri päevikut selle tegelikus kulgemises saab jälgida http://www.erpmusic.com/p_SiiditeeTuur2007TegelikKulg

Indrek Jääts. Aasia päevikud. Tallinn: Pegasus, 2009, 224 lk.

Etnoloog Indrek Jääts, kes on tuntud eelkõige meie sugulasrahvaste uurijana, kuid keda rännuteed on viinud kaugemalegi, on nüüd pannud päevikuvormis kirja oma

muljed ja tähelepanekud kahelt Aasia-reisilt — Põhja-Indiasse ja Lõuna-Hiinasse. Tähelepaneliku vaatlejana jälgib autor kohalikku eluolu, mille muudab eriti huvitavaks tema laialdane teadmistepagas ajaloolase ning etnoloogina. Autor püüab uurida kaasaegse tegelikkuse aspekte ning võtta kirevat ja vastuolulist maailma sellisena, nagu ta on.

Raamatus kirjeldatud reiseid on tänapäeval teostatavad enam-vähem igapäevase, matkamiseks piisava keskpärasest füüsiliselt vormist. Neile, kes on esimest korda Põhja-Indiasse või Lõuna-Hiinasse minemas, võib siit küllaga praktilist kasu tõusta, sest raamatus antud pilt lihtsat “individuaalturisti” ees ootavast on üpris realistlik. Kõik ei pruugi olla alati meeldiv, ent tähelepanuvääriv ja huvitav ikkagi.

Silmaringi teejuht: Hiina. Tallinn: Koolibri, 2009, 672 lk.

Silmaringi reisijuht aitab teil külaskäigust Hiinasse maksimumi võtta, jagades asjatundlikke soovitusi ja üksikasjalikku praktilist infot. Avapeatükk “Teretutus Hiinaga” annab riigist ülevaate ning asetab selle ajaloolisse ja kultuurilisse konteksti. Seitse piirkondlikku peatükki on jagatud provintside järgi, igas peatükis üks kuni kolm provintsi. Sealt leiab kõige tähtsamate vaatamisväärsuste kirjeldused, kaardid, pildid ja illustratsioonid. Hotellide ja restoranide soovitusel on ära toodud “Reisija teatmik”. “Elutähtsaid juhiseid” sisaldab praktilist infot alates transportist ja lõpetades isikliku julgeolekuga.

Top 10: Dubai ja Abu Dhabi. Tallinn: Koolibri, 2009, 128 lk.

Pole tähtis, kas reisite esimeses klassis või veidi säästlikumalt, *Silmaringi Top 10* reisijuht annab teile ülevaate parimast, mida Dubail ja Abu Dhabil on pakkuda. Igale külalastajale vajalikud asjatundlikud nõuanded kümne parema valiku kohta alates soodsamaist hindadest turgudel ja ostukeskustes kuni looduskauniste paikade, spaade ja golfiradadeni. Teie aja ja raha säästmiseks on lisatud ka nimekiri kümnest olulisimast asjast, mida vältida.

Top 10: Küpros. Tallinn, Koolibri, 2009, 144 lk.

Tosinad esikümned alates idülliliste randadest kuni restoranide, veinitööstuste ja festivalideni pakuvad väärtuslikke nõuandeid, mida vajab iga reisija. Ka siin on nimekiri kümnest asjast, millest tuleks hoiduda.

Koostanud Tarmo Kulmar, Märt Läänemets ja Indrek Ude